

† Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ-ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΣΕ ΟΛΟ ΤΟ ΠΛΗΡΩΜΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΗ, ΕΙΡΗΝΗ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟ ΠΑΣΗΣ ΤΗΣ ΚΤΙΣΕΩΣ
ΚΥΡΙΟ ΚΑΙ ΘΕΟ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΑ ΜΑΣ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟ
* * *

Τερώτατοι καὶ Θεοφιλέστατοι ἀδελφοὶ Ἱεράρχες καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ
εὐλογημένα,

Μὲ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος μᾶς δίνει κάθε ἀγαθό, εἰσερχόμαστε σήμερα
στὸ νέο ἐκκλησιαστικὸ ἔτος, τιμώντας καὶ ἐορτάζοντας κατὰ τὴν ἑναρξή του μὲ
ψαλμοὺς καὶ ὕμνους καὶ ᾠδὲς πνευματικὲς τὴν «Ἡμέρα προσευχῆς ὑπὲρ τῆς
προστασίας τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος».

Ἡ πολυδιάστατη σύγχρονη οἰκολογικὴ κρίση εἶναι κρίση τῆς ἐλευθερίας τοῦ
ἀνθρώπου, τῆς θρησκείας καὶ τῆς φιλοσοφίας του, τοῦ ἥθους καὶ τοῦ πολιτισμοῦ του.
Προηγεῖται ἡ «κακὴ ἀλλοίωση» τῆς ἐλευθερίας μας, ἡ ἀποκοπὴ καὶ ἡ ἀλλοτρίωσή
μας ἀπὸ τὴν Πηγὴ τῆς Ζωῆς, καὶ ἀκολουθεῖ ἡ καταστροφικὴ γιὰ τὸ φυσικὸ
περιβάλλον συμπεροφορά. Αἰσθανόμαστε βαθειὰ εὐγνωμοσύνη γιὰ τὸ γεγονὸς ὅτι
οἱ πρωτοποριακὲς πρωτοβουλίες καὶ παρεμβάσεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου,
ἀδιάλειπτα ἀπὸ τὸ ἔτος 1989 μέχρι σήμερα, ὅχι μόνο ἀποκάλυψαν τὶς πνευματικὲς
παραμέτρους τοῦ οἰκολογικοῦ προβλήματος, ἀλλὰ διάνοιξαν νέους δρόμους καὶ
προοπτικὲς γιὰ τὴν ἀντιμετώπισή του. Τὰ οἰκολογικὰ συνέδρια, οἱ σχετικοὶ
διαχριστιανικοὶ καὶ διαθρησκευτικοὶ διάλογοι, οἱ συγκεκριμένους προτάσεις τῆς
Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐπὶ περιβαλλοντικῶν θεμάτων, ἡ ἀναφορὰ στὶς κοινωνικὲς
διαστάσεις καὶ συνέπειες τῆς οἰκολογικῆς κρίσης καὶ ἄλλα παρόμοια, συγκροτοῦν
μία ρωμαλέα περιβαλλοντολογικὴ πρόταση, μὲ ἔμφαση στὴν ἀδήριτη ἀνάγκη
«κοπερνίκειας στροφῆς» στὴν κατανόηση τῆς ἰδέας τῆς προόδου καὶ στὴ στάση τῆς
ἀνθρωπότητας ἀπέναντι στὴ φύση, καθὼς καὶ στὸν τρόπο δράσης τῶν παραγόντων
τῆς πολιτικῆς, τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν
θρησκειῶν, τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνολογίας καὶ τῆς παιδείας τῆς νέας γενεᾶς.

Θὰ συνεχίσουμε, μὲ ἔργα καὶ μὲ λόγια, τὴν προβολὴ τῆς οἰκολογικῆς
πρότασης τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, τὸν οἰκοφιλικὸ δυναμισμό τῆς
εὐχαριστιακῆς, ἀσκητικῆς καὶ δοξολογικῆς σχέσης μὲ τὴ δημιουργία,
ὕπογραμμίζοντας πάντοτε ὅτι ἀπαιτεῖται ἐπισταμένη θεολογικὴ ἐργασία γιὰ τὴν
ἀποσαφήνιση τοῦ αὐθεντικοῦ οἰκολογικοῦ μηνύματος τῆς Ὁρθόδοξης πίστεως καὶ
παράδοσής μας, πρὸς ὄφελος τῆς «καλῆς λίας» δημιουργίας.

Εἴμαστε βέβαιοι ὅτι ἡ ἀνάδειξη τῶν θρησκευτικῶν καὶ ἠθικῶν διαστάσεων τῆς
οἰκολογικῆς ἀπειλῆς θὰ ὀδηγήσει στὴ συνειδητοποίηση τῆς ἀξονικῆς σημασίας τῆς

«οικολογικῆς εὐθύνης». Ἐπιτέλους, ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ παύσει νὰ δρᾷ σὰν νὰ μὴ γνῶριζε καὶ νὰ ἀποβάλλει ὀριστικὰ τὴν ψευδαίσθηση ὅτι ὁ πλανήτης γῆ μπορεῖ στὸ διηνεκές νὰ ὑπερβαίνει τὶς ἀνθρωπογενεῖς ἐπιβαρύνσεις καὶ καταστροφές, ὅτι ἡ φύση ἔχει τὴ δύναμη νὰ ἀνανεώνεται ἀφ’ ἑαυτῆς. Τὸ ἥθος τῆς εὐθύνης γιὰ τὴν προστασία τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος ὀφείλει νὰ ἐκφράζεται σὲ παγκόσμιο, ἐθνικό, τοπικὸ καὶ προσωπικὸ ἐπίπεδο. Ἐπαναλαμβάνουμε καὶ πάλι, ὅτι ἡ ἀνάπτυξη οἰκολογικῆς εὐθύνης εἶναι «κατηγορικὴ προστακτικὴ» γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ἐνώπιον τῆς μεγαλύτερης ἀπειλῆς, τὴν ὁποία κλήθηκε αὐτὴ νὰ ἀντιμετωπίσει σὲ ὁλόκληρη τὴ ἱστορικὴ της διαδρομὴ.

Προφανέστατα, μὲ κυρίαρχο τὸ ἀνθρωπολογικὸ πρότυπο, τὸ ὁποῖο ἐκπροσωπεῖ ὁ «ἄφρων πλούσιος» τοῦ Εὐαγγελίου (Λουκ. ιβ’, 17-21), μὲ τὸ «καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά μου καὶ τὰ ἀγαθὰ μου», καὶ τὸ «ψυχὴ, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου», ἡ ἀνθρωπότητα ὑπονομεύει τὸ μέλλον της καὶ ἀφανίζει τὸν «οἶκο» της. Οἱ «νεωτερικὲς ἁμαρτίες» τῆς ἀνθρωπότητας δημιούργησαν, καὶ συνεχίζουν νὰ τὸ πράττουν, νέους διχασμοὺς καὶ διασπάσεις μεταξὺ ἀνθρώπου καὶ φύσης. Ὁ σύγχρονος «ἀνθρωποθεός» ἐμμένει στὴν γεωκτονία, ἀγνοεῖ μέτρα καὶ ὅρια ἐν ὀνόματι γεωπολιτικῶν σχεδιασμῶν καὶ οἰκονομικῶν συμφερόντων, τοῦ καταναλωτισμοῦ καὶ τῆς ἱκανοποίησης, οὐσιαστικὰ ἀκόρεστων, ἀναγκῶν, ἀλλὰ καί, βαθύτερα, λόγῳ ἐσωτερικῶν βιωματικῶν καὶ ἀξιακῶν ἀνατροπῶν. Οἱ ἐπιπτώσεις μίας παγκόσμιας κυριαρχίας τῆς βούλησης χειραγώγησης, ἐργαλειοποίησης καὶ ἐκμετάλλευσης τῆς φύσης θὰ ἀποβοῦν τραγικὲς γιὰ τὴ ζωὴ στὸν πλανήτη μας.

Ἡ προϋοῦσα ἀποδοχὴ καὶ ἐπίσημη καθιέρωση τῆς 1^{ης} Σεπτεμβρίου ἀπὸ τὸν χριστιανικὸ κόσμον ὡς Ἡμέρας Προστασίας τοῦ Φυσικοῦ Περιβάλλοντος ἀποκτᾷ σήμερα ἰδιαίτερη βαρύτητα ὡς σύμβολο καὶ ἔμπρακτὴ προώθηση τῆς ἐνότητας τῶν Χριστιανῶν. Ἐξάλλου, ἡ δοξολόγηση τοῦ «δημιουργοῦ πάσης τῆς κτίσεως» κατὰ τὴν Ἀρχὴ τῆς Ἰνδίκτου στὴ λειτουργικὴ παράδοσή μας, ἀποτελεῖ μίαν πολύτιμη παρακαταθήκη, ὡς πρόσκληση καὶ προτροπὴ πρὸς σεβασμὸ τῆς δημιουργίας, ἡ ὁποία ὑφίσταται τὶς συνέπειες τῆς ἀνοίκειας ἀνθρωπογενοῦς ἐπιβουλῆς.

Τιμιώτατοι ἀδελφοὶ καὶ προσφιλέστατα τέκνα,

Ὁ σεβασμὸς τῶν βασικῶν πυλόνων τοῦ οἰκολογικοῦ πολιτισμοῦ μπορεῖ νὰ ἀνακόψει τὶς οἰκοκαταστροφικὲς τάσεις καὶ νὰ διανοίξῃ τὸν «οἰκολογικὸ μονόδρομο» τῆς βιώσιμης ἀνάπτυξης. Γενικώτερα, ἡ ἀνθρωπότητα ἔχει ἀνάγκη συναίνεσης ἐπὶ ἐνὸς κορμοῦ κοινῶν θεμελιωδῶν ἀξιῶν, ὁ ὁποῖος, ἐντὸς ἐνὸς κόσμου ρήξεων καὶ πολώσεων, θὰ λειτουργεῖ ὡς πυξίδα γιὰ τὴν πορεία πρὸς τὸ μέλλον. Ἄξονα αὐτοῦ τοῦ ἀξιακοῦ συνόλου θεωροῦμε τὴ ἀρχὴ τῆς ἀλληλεγγύης, ὡς παράγοντα συνυπευθυνότητος, διαλόγου καὶ εἰλικρινοῦς ἀμοιβαιότητος, μαζὶ τὴ συλλογικὴ εὐθύνη γιὰ τὴν προστασίαν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. Τόσο ὁ ἔμπρακτος σεβασμὸς τῆς ἱερότητος τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου, ὅσο καὶ ἡ μέριμνα γιὰ τὴν ἀκεραιότητα τῆς κτίσεως, ἀποτελοῦν, ἀπὸ χριστιανικὴ ἄποψη, ζωτικὲς ἐκφάνσεις τῆς

εὐχαριστιακῆς πραγμάτωσης τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς κλήσης τοῦ ἀνθρώπου νὰ καταστεῖ «ἱερέας» τῆς δημιουργίας.

Μὲ τὸ πνεῦμα αὐτό, εὐχόμενοι αἴσιο καὶ εὐκαρπο σὲ ἔργα ἀγαθὰ καὶ θεάρεστα τὸ νέο ἐκκλησιαστικὸ ἔτος, ἐπικαλούμαστε σὲ ὅλους σας, μὲ τὶς πρεσβεῖες καὶ τὴ μεσιτεία τῆς Παναγίας τῆς Παμμακαρίστου, τὴν πανίερη εἰκόνα τῆς ὁποίας μὲ εὐλάβεια φυλάττουμε στὸν Πάνσεπτο Πατριαρχικὸ Ναό, καὶ «στόμασι καὶ καρδίᾳ καὶ θελήματι» ἀσπαζόμαστε, τὴ χάρη καὶ τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτήρα μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ὁποίου τὸ ὑπεράγιο ὄνομα νὰ εἶναι εὐλογημένο καὶ δοξασμένο νῦν καὶ αἰεὶ καὶ στοὺς ἀπέραντους αἰῶνες. Ἀμήν!

2026, Σεπτεμβρίου 1^η,
+ ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος,
διάπυρος πρὸς Θεὸ εὐχέτης ὅλων σας